

ПРИМENO:	14.04.2026		
Орг. Единица Njësia Org.	Број Numër	Прилог Shtojcë	Вредност Vlerë
08	2726/1	0	

ДО
ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА СОБРАНИЕТО НА
РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 71 став 1 од Уставот на Република Северна Македонија и членовите 139, 144 и 175 од Деловникот на Собранието на Република Северна Македонија, Ви поднесуваме Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за минерални сировини, по скратена постапка.

ПРАТЕНИЦИ:

Боран Стојаноски
Ели Становска
Љупчо Тренев
Брано Петровски
Feride Haxhiu

Предлагачи: група пратеници

Предлог на закон
за изменување и дополнување на Законот за минерални суровини,
по скратена постапка

Скопје, април 2026 година

ВОВЕД

I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Условите и начинот на вршење на геолошките истражувања и експлоатацијата на минерални сировини, наплатата на концесиските надоместоци, надзорот, како и казнените одредби уредени се со Законот за минерални сировини („Службен весник на Република Македонија“ бр.136/12, 25/13, 93/13, 44/14, 160/14, 129/15, 192/15, 39/16, 53/16, 120/16, 189/16 и 7/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.99/22, 129/23, 253/23, 147/24 и 49/25).

Потребата од изменување и дополнување на одредбите од постојниот закон произлегува од практичната примена на законот, која се однесува на доделување на концесијата за детални геолошки истражувања и барањето за издавање на дозвола за експлоатација.

Поради стратешкото значење на енергетски минерални сировини и минерални, термоминерални, термални води и минерални води и гас CO₂ како видови на минерални сировини од јавен интерес, воведувањето на обврска за претходна согласност од Владата при доделување на концесии за детални геолошки истражувања на јавни претпријатија обезбедува координирано, контролирано и наменско користење на природните ресурси во согласност со јавните политики на државата.

Истовремено, во оваа насока утврдувањето на можноста актот односно одлуката за прифаќање на иницијатива за поведување постапка за експропријација да се прифати како доказ во постапката за издавање на дозвола за експлоатација претставува дополнителен основ за реализирање на проекти од јавен интерес, имајќи во предвид дека експропријацијата претставува законски уреден механизам во Законот за експропријација.

Со регулирање на оваа област со предложените изменувања и дополнувања на Законот ќе се уредат одредбите во насока на нивно допрецизирање и создавање на правен основ за добивање на концесија за детални геолошки истражувања и за издавање на дозвола за експлоатација за минералните сировини од член 4 став (2) алинеја 1 и 6 од Законот, кои се од јавен интерес согласно член 4 став (3) алинеја 1 од Законот.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА

Целта на Предлогот на законот е добивање на концесија за детални геолошки истражувања на јавни претпријатија за минералните сировини од член 4 став (2) алинеја 6 кои се од јавен интерес со претходна согласност на Владата и барање за издавање на дозвола за експлоатација кога е доделена концесија за експлоатација на минерални сировини од член 4 став (2) алинеја 1 кои се од јавен интерес.

Предлогот на закон се заснова на истите начела на кои се заснова Законот за минерални сировини.

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОНОТ ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Предлогот на закон за изменување и дополнување на Законот за минерални сировини не предизвикува финансиски последици врз Републичкиот буџет.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ И НАЧИНОТ НА НИВНОТО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

Предлогот на закон за изменување и дополнување на Законот за минерални сировини не повлекува материјални обврски за одделни субјекти.

V. СКРАТЕНА ПОСТАПКА ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Согласно член 175 алинеја 1 од Деловникот на Собранието на Република Северна Македонија, имајќи во предвид дека не се работи за сложен и обемен закон, се предлага Собранието да расправа по Предлогот на закон за изменување и дополнување на Законот за минерални сировини по скратена постапка.

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА МИНЕРАЛНИ
СУРОВИНИ

Член 1

Во Законот за минерални сировини („Службен весник на Република Македонија” бр. 136/12, 25/13, 93/13, 44/14, 160/14, 129/15, 192/15, 39/16, 53/16, 120/16, 189/16 и 7/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 99/22, 129/23, 253/23, 147/24 и 49/25), во член 4 во ставот (3) во алинејата 1 по зборот „енергетските“ се става запирка, а зборот „металични“ се заменува со зборот „металичните“.

Член 2

Во член 10 во ставот (9) зборовите: „ алинеја 1“ се заменуваат со зборовите: „ алинеи 1 и 6 “.

Член 3

Во членот 55 во ставот (2) во алинејата 1 по зборовите: „ нема влијание на површината“ се додаваат зборовите: „или одлука за прифаќање на иницијативата за експропријација согласно Законот за експропријација, за минералните сировини од членот 4 став (2) алинеја 1 од овој закон кои се од јавен интерес“.

Член 4

Започнатите постапки за издавање на дозволи за експлоатација на минералните сировини од член 4 став (2) алинеја 1 од Законот за минерални сировини („Службен весник на Република Македонија” број 136/12, 25/13, 93/13, 44/14, 160/14, 129/15, 192/15, 39/16, 53/16, 120/16, 189/16 и 7/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија” број 99/22, 129/23, 253/23, 147/24 и 49/25) до денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе продолжат согласно одредбите од овој закон.

Член 5

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

I. ОБЈАСНУВАЊЕ НА СОДРЖИНАТА НА ОДРЕДБИТЕ ОД ПРЕДЛОГ - ЗАКОНОТ

Предлогот на закон за изменување и дополнување на Законот за минерални сировини содржи 5 члена.

Со членот 1 се врши техничко усогласување со поделбата на минералните сировини според видот од ставот (2) на овој член.

Со членовите 2 и 3 се уредува правниот основ за добивање на концесија за детални геолошки истражувања за минералните сировини од член 4 став (2) алинеја 6 кои се од јавен интерес со претходна согласност на Владата и за издавање на дозвола за експлоатација кога е доделена концесија за експлоатација на минерални сировини од член 4 став (2) алинеја 1 кои се од јавен интерес со одлука за прифаќање на иницијативата за експропријација согласно Законот за експропријација.

Членот 4 е преодна одредба со која се уредува дека сите започнати постапки за издавање на дозволи за експлоатација за минералните сировини од член 4 став (2) алинеја 1 до денот на влегување во сила на овој закон ќе продолжат согласно одредбите од овој закон.

Со членот 5 се уредува денот на влегување во сила на законот.

II. МЕЃУСЕБНА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Предложените одредби се меѓусебно поврзани, чинат правна целина и со нив се овозможува непречено вршење на дејностите од областа на минералните сировини.

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Со предложените законски решенија се создава законска можност за добивање на концесија за детални геолошки истражувања за минералните сировини од член 4 став (2) алинеја 6 кои се од јавен интерес со претходна согласност на Владата и за издавање на дозвола за експлоатација кога е доделена концесија за експлоатација за минералните сировини од член 4 став (2) алинеја 1 со одлука за прифаќање на иницијативата за експропријација согласно Законот за експропријација.

ТЕКСТ НА ОДРЕДБИТЕ
ОД ЗАКОНОТ ЗА МИНЕРАЛНИ СУРОВИНИ КОИ СЕ ИЗМЕНУВААТ И
ДОПОЛНУВААТ

Член 4

Видови на минерални суровини

(1) Минералните суровини се добра од општ интерес, сопственост на Република Северна Македонија, без оглед на сопственоста на земјиштето на кое се наоѓаат.

(2) Минералните суровини според видот можат да бидат:

- енергетски минерални суровини и тоа: сите видови на фосилни јаглени, јаглероди во цврста, течна и гасовита состојба, радиоактивни елементи (уран и ториум), сите видови на битуминозни и масни шкрилци, петротермална енергија и други гасови кои се наоѓаат во земјата,

- металични минерални суровини и тоа: железо, манган, никел, хром, олово, цинк, бакар, волфрам, калај, платина, молибден, антимон, талиум, арсен, жива, сребро, злато и други видови на метали кои можат да се појават при експлоатација,

- техногени минерални суровини и тоа: минерални суровини кои настануваат во процесот на преработка на енергетските или металичните минерални суровини, вклучувајќи го и јаловинскиот отпад кој настанува при експлоатација и преработка на архитектонско-украсен камен,

- неметалични минерални суровини и тоа: варовник-калцит, варовник-доломит, кварц, кварцит, кварцен песок, кварцен чакал, дијабаз, фелдспат, лискун, дистен, дијатомејска земја, талк, опалска бреча, базалт, графит, перлит, туф, гипс, лапорец, риолит, сулфур, барит, магнезит, флуорит, андезит, гнајс, азбест, сите видови на глини и други,

- архитектонско-украсен камен: мермер, гранит, габро, травертин, оникс, базалт, сијанит, бреча и други,

- минерални, термоминерални, термални води и минерални води и гас CO₂ и

- песок и чакал кои не се наоѓаат на коритата и бреговите на површинските водни тела (водотеци, езера и акумулации) и собирниот кварц.

(3) Од јавен интерес е:

- вршењето на детални геолошки истражувања и експлоатација на енергетските металични, техногените минерални суровини и термоминералните и термалните води и

- кога експлоатацијата на минералната суровина е од стратешко значење и е неопходна за реализација на проекти од јавен интерес утврден со друг закон.

(4) Минералните суровини од ставот (3) алинеја 2 на овој член ги определува Владата на Република Северна Македонија.

Член 10

Концесија за детални геолошки истражувања

(1) Право за вршење на детални геолошки истражувања се стекнува со добивање на концесија за детални геолошки истражувања.

(2) Концесија за детални геолошки истражувања на минерални сировини доделува Владата (во натамошниот текст: концедент).

(3) Право за добивање на концесија за детални геолошки истражувања има секое правно лице, вклучувајќи ги и странските правни лица со подружница запишана во Централниот регистар на Република Северна Македонија, а кои ги исполнуваат условите пропишани со овој и друг закон.

(4) Концесија за детални геолошки истражувања на минерални сировини не може да добие за период од пет години кога на правното лице, вклучувајќи ги и странските правни лица со подружница запишана во Централниот регистар на Република Северна Македонија, претходно му била одземена концесија за детални геолошки истражувања или експлоатација на минерални сировини и ако правното лице кое претходно учествувало на јавен повик за доделување концесија за вршење проспекциски геолошки истражувања, детални геолошки истражувања или експлоатација на минерални сировини не го платил понудениот надоместок, како и правно лице кое е поврзано со тоа правно лице. Како поврзани се сметаат случаите кога правните лице се во меѓусебни блиски врски и си остварува меѓусебна контрола на начин и под услови утврдени со Законот за банки.

(5) Концесија за детални геолошки истражувања се доделува врз основа на јавен повик со електронска аукција под услови и на начин утврден со овој закон и Законот за концесии и јавно приватно партнерство.

(6) Во случај кога барањето за добивање на концесија за детални геолошки истражувања го поднесуваат сопственикот на резултатите од извршените проспекциски геолошки истражувања јавните претпријатија, јавните установи, трговските друштва основани од Република Северна Македонија и друштвата врз кои државата има директно или индиректно влијание преку сопственоста над нив, односно ако поседува поголем дел од капиталот на друштвото, има мнозинство гласови на акционерите/содружниците и доколку именува повеќе од половина од членовите на управниот или надзорниот одбор, односно органите на управување на друштвото и другите правни лица кои вршат јавни овластувања во делот на вршењето на јавните овластувања, концесијата за детални геолошки истражувања им се доделува врз основа на барање, без спроведување на постапка за доделување на концесија по пат на јавен повик, а по постапката утврдена со членот 14 од овој закон.

(7) Во случај кога барањето за добивање концесија за детални геолошки истражувања го поднесува сопственикот на резултатите од извршените проспекциски геолошки истражувања, кон барањето се доставува:

- образложение и основни податоци за подносителот на барањето,
- предложен период на кој би се доделила концесијата,
- простор на кој би се вршеле деталните геолошки истражувања вцртан на топографска карта во мерка сразмерна на просторот со нанесени координати утврден согласно со проспекциски геолошки истражувања,
- елаборат од извршените проспекциски геолошки истражувања за состојбата со резервите на минералните сировини заедно со извршена стручна оценка (ревизија) и
- спецификација и предмер пресметка на предвидените детални геолошки истражувања на локалитетот.

(8) Формата и содржината на образецот за спецификација и предмер пресметка на предвидените детални геолошки истражувања, како и начинот на пресметка на висината на предвидените средства за вршење на деталните геолошки истражувања од ставот (7) алинеја 5 на овој член ги пропишува министерот, кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на минералните сировини.

(9) За минералните суровини од членот 4 став (2) алинеја 1 од овој закон Владата дава претходна согласност по однос на поднесената иницијатива за детални геолошки истражувања.

(10) По добивање на мислењата од органите од членот 14 ставови (3) и (4) од овој закон, органот на државната управа кој е надлежен за вршење на работите од областа на минералните суровини во рок од 15 дена до Владата доставува образложен предлог и одлука за доделување на концесијата за детални геолошки истражувања.

(11) По разгледување на образложениот предлог од ставот (10) на овој член, во рок од 30 дена од приемот на предлогот Владата донесува одлука за доделување концесија за детални геолошки истражувања.

(12) Концесијата за детални геолошки истражувања може да се издаде директно на инвеститор заради изградба на европски патни коридори од стратешки интерес. Инвеститорот поднесува барање за концесија за детални геолошки истражувања до органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните суровини. Барањето треба да содржи: - објаснување за потребата од детални геолошки истражувања и основни податоци за инвеститорот, - простор на кој би се вршеле деталните геолошки истражувања вцртан на топографска карта во мерка сразмерна на просторот за кој е поднесено барањето со нанесени координати и - студија за оцена на влијанието и режимот на минералните, термоминералните и термалните води, во случај кога се работи за барање за доделување концесија за детални геолошки истражувања на минерални, термоминерални, термални води и минерални води и гас CO₂.

(13) По приемот на барањето од ставот (12), органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните суровини во рок од пет дена ќе достави до Владата образложен предлог и одлука за доделување концесија за детални геолошки истражувања, која по разгледување на образложениот предлог во рок од 15 дена од приемот на предлогот ќе донесе решение за доделување концесија за детални геолошки истражувања.

Член 55

Барање за издавање на дозвола за експлоатација

(1) Барање за издавање на дозвола за експлоатација го поднесува концесионерот до органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните суровини.

(2) Кон барањето од ставот (1) на овој член се приложува:

- доказ за решени имотнoправни односи во делот на земјиштето на кое ќе се врши експлоатација на минерални суровини, освен во случај кога се работи за подземна експлоатација во услови кога експлоатацијата нема влијание на површината;

- геодетски елаборат за посебни намени со катастарски индикации изработен од трговци поединци - овластени геодети и трговски друштва за геодетски работи кои ги исполнуваат условите од Законот за катастар на недвижности,

- главен рударски проект за експлоатација на минералните суровини кои се предмет на концесијата заедно со ревизија (стручна) оцена на истиот,

- решение за одобрување на студијата за оцена на влијанието врз животната средина или решение за одобрување на елаборатот за оцена на влијанието врз животната средина,

- план за управување со отпад,

- потврда за финансиска гаранција за покривање на трошоците за елиминирање на штетните ефекти по животната средина, согласно со членот 96 од овој закон,

- сообраќајна согласност за приклучок за јавен пат, освен за минералните суровини од членот 4 став (2) алинеја 6 од овој закон,

- дозвола за користење на вода и/или дозвола за испуштање на вода која ја издава надлежниот орган на државната управа надлежен за управување со води, доколку е потребно издавање на таква дозвола кое го утврдува надлежниот орган на државната управа надлежен за управување со води и

- доказ за мерење на експлоатираната и продадена количина на минерална суровина, освен за минералните суровини од членот 4 став (2) алинеја 6 од овој закон.

(3) Формата и содржината на барањето од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните суровини.

(4) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните суровини е должен во рок од 30 дена, сметано од денот на приемот на барањето за издавање на дозвола за експлоатација, да ја издаде дозволата за експлоатација.

(5) Примерок од дозволата за експлоатација, органот на државната управа надлежен за работите од областа на минералните суровини доставува до Државниот инспекторат за енергетика, рударство и минерални суровини, Државниот инспекторат за животна средина, Агенцијата за катастар на недвижности на Република Северна Македонија, Управата за јавни приходи и општината на чие подрачје се врши концесиската дејност.

(6) Планот за управување со отпад од ставот (2) алинеја 5 на овој член не го приложуваат концесионерите кои вршат експлоатација на:

- песок и чакал кои не се наоѓаат на коритата и бреговите на површинските водни тела (водотеци, езера и акумулации) и собирен кварц,
- сите видови на глини и
- минерални, термоминерални и термални води и минерални води и гас CO₂.